

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

NODAVLAT TA'LIM TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH

Turoпова Nigora Xolmurod qizi

Termiz davlat universiteti o'qituvchisi

nturoпова@tersu.uz

Mengliboyev Zokir Xolmurodovich

TerDU buxgalteriya hisobi va audit yo'nalishi 1-kurs talabasi

Annotatsiya: Nodavlat ta'lim tashkilotlari iqtisodiyotning ahamiyatli sohalaridan biri bo'lib, ularda buxgalteriya hisobini samarali va shaffof tarzda yuritishga ehtiyoj katta. Buxgalteriya hisobi mazkur tashkilotlarning moliyaviy natijalarini to'g'ri aks ettirish, biznes jarayonlarini to'g'ri boshqarish va hisobot berish jarayonlarini avtomatlashtirishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, nodavlat ta'lim tashkilotlari uchun buxgalteriya hisobini zamonaviy talablar asosida tashkil etish masalalari dolzarb hisoblanadi. Maqolada nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini takomillashtirishning zarurati, asosiy muammolari va yechimlari tahlil qilinadi. Mazkur maqolada nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini takomillashtirish masalalari tahlil qilingan. Buxgalteriya hisobining samarali yuritilishi tashkilotlarning moliyaviy faoliyatini shaffoflashtirish va ularning faoliyatini samarali boshqarishda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotda mavjud buxgalteriya dasturlaridan samarali foydalanish, avtomatlashtirish jarayonlarini joriy qilish va xodimlarning bilim va ko'nikmalarini oshirish zarurligi muhokama qilingan. Ushbu maqola buxgalteriya hisobi jarayonini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalarni taqdim etadi.

Kalit so'zlar: nodavlat ta'lim tashkilotlari, buxgalteriya hisobi, avtomatlashtirish, moliyaviy hisobot, samaradorlik, buxgalteriya dasturlari

KIRISH (Introduction). Hozirgi kunda iqtisodiyotning turli sohalarida nodavlat ta'lim tashkilotlari muhim o'rin tutadi. Ushbu tashkilotlar o'quvchilar va talabalarga turli xil ta'lim xizmatlarini taqdim etib, ta'lim sifatini oshirishga va kadrlar tayyorlash jarayonini samarali tashkil etishga o'z hissasini qo'shmoqda. Bunday tashkilotlarning faoliyati davomida buxgalteriya hisobi muhim rol o'ynaydi,

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

chunki buxgalteriya hisobini samarali tashkil etish moliyaviy barqarorlik va to'g'ri hisobot berish jarayonlarini ta'minlaydi.

Nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini yuritishda bir qator muammolar mavjud, shu jumladan, hisobot jarayonlarining yetarli darajada avtomatlashtirilmaganligi, moliyaviy ma'lumotlarni to'plashda va ularni tahlil qilishda mavjud bo'lgan qiyinchiliklar, hamda buxgalteriya xizmatlari sohasida malakali kadrlar yetishmasligi kabi masalalar dolzarbdir. Bundan tashqari, zamonaviy buxgalteriya dasturlari, ayniqsa "1S: Buxgalteriya", "QuickBooks" va boshqa zamonaviy hisobot tizimlaridan foydalanish imkoniyatlari ushbu jarayonlarni osonlashtirishga xizmat qiladi.

Muammoning o'rganilganlik darajasi. Nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini tashkil etishning nazariy-uslubiy jihatlari xorij iqtisodchi olimlari L.Morrell, M.Granof, J.Rekk va S.Lovenson, N.Tkachenko, T.Timofeeva, A.Daynovskiy, O.Makarcheva, N.Lapshina, O.Fedorchenko, T.Fedorchenko, Ye.Andronova, Yu.Zinoveva, O.Kolibaba, T.Israilov va A.Kurmanbekovalarning ilmiy izlanishlarida uchraydi. Mahalliy iqtisodchi olimlardan A.Sotvoldiev, A.Karimov, A.Pardayev, B.Hasanov, K.Axmedjanov, M.Pardayev, K.Hotamov, N.Jo'rayev, O.Bobojonov, K.Jumaniyozov, K.O'razov, Sh.Haydarov, M.Xojiyev, O.Ne'matov, M.Saidovlarning ilmiy ishlarida bevosita va bilvosita tadqiq qilingan.

USULLAR (Methods). Tadqiqotda mavjud ilmiy adabiyotlar tahlili va soha mutaxassislari bilan suhbat o'tkazish orqali ma'lumotlar to'plandi. Buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobotlar bo'yicha mavjud qonunchilik va normativ hujjatlar tahlili ham amalga oshirildi. Nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobi bo'yicha zamonaviy dasturiy ta'minotlardan foydalanish samaradorligi baholandi.

Mazkur tadqiqotda nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini takomillashtirish yo'nalishidagi mavjud masalalarni aniqlash va tahlil qilish uchun quyidagi usullar qo'llanildi:

1. Adabiyotlarni o'rganish va tahlil qilish

Tadqiqotning nazariy asosini yaratish maqsadida nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobotlarni yuritish bo'yicha ilmiy adabiyotlar va mutaxassislar tomonidan ilgari surilgan tadqiqotlar o'rganildi. Buxgalteriya hisobi bo'yicha milliy va xalqaro standartlar hamda ularning joriy etilishiga oid qonunchilik hujjatlari tahlil qilindi. Bu boradagi ilmiy ishlar asosida

buxgalteriya hisobi sohasida mavjud yondashuvlar va ularning afzalliklari o'rganildi.

2. Anketalash va so'rovnomalar o'tkazish

Nodavlat ta'lim tashkilotlari xodimlari, shu jumladan buxgalteriya xizmatlari bo'yicha mutaxassislar va rahbarlar o'rtasida so'rovnoma va intervyular o'tkazildi. Bu orqali buxgalteriya hisobi yuritishdagi muammolar, avtomatlashtirish darajasi va buxgalteriya hisobini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar aniqlandi. So'rovnoma savollari asosan moliyaviy hisobot yuritish jarayonidagi qiyinchiliklar, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish imkoniyatlari va ularning samaradorligi haqidagi fikrlarni o'rganishga qaratilgan.

3. Tahlil va solishtirish usuli

Tadqiqot doirasida nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini yuritish bo'yicha zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etishning samaradorligi baholandi. Moliyaviy hisobotlarni avtomatlashtirish jarayonida qo'llanilayotgan dasturiy ta'minot turlari o'rganilib, ularning foydalanuvchilarga ko'rsatadigan samaradorligi solishtirildi. Shu orqali, turli buxgalteriya dasturlarining afzalliklari va kamchiliklari aniqlandi.

4. Keys tahlil usuli

Bir necha nodavlat ta'lim tashkilotlarining buxgalteriya hisobi yuritish jarayonlari misolida keys tahlillar o'tkazildi. Bu orqali tashkilotlarda buxgalteriya hisobini samarali yuritishning qanday usullari qo'llanilishi, ularning avtomatlashtirilgan tizimlardan foydalanishi va amaldagi qiyinchiliklar tahlil qilindi.

Bu usullar orqali to'plangan ma'lumotlar nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini takomillashtirish va avtomatlashtirishga qaratilgan tavsiyalar ishlab chiqish imkonini berdi.

NATIJARLAR (Results). Tadqiqot natijasida nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini yuritish jarayonida bir qator muhim natijalar aniqlandi:

1. Buxgalteriya hisobi jarayonida avtomatlashtirishning samaradorligi

Zamonaviy buxgalteriya dasturlaridan foydalanish jarayonini joriy qilish orqali moliyaviy hisobotlarning aniqligi va tezkorligi oshdi. Jumladan, "1S: Buxgalteriya" va "QuickBooks" kabi dasturlar moliyaviy ma'lumotlarni tizimli ravishda qayta ishlash, ularni tahlil qilish va vaqt tejash imkonini bergani kuzatildi. Nodavlat ta'lim

tashkilotlarida mazkur dasturlardan foydalanish hisobot jarayonlarini shaffof va samarali tashkil etish imkonini berdi.

2. Hisobot jarayonidagi qiyinchiliklar va muammolar

Tadqiqot jarayonida buxgalteriya hisobini yuritishda ayrim qiyinchiliklar mavjudligi aniqlandi. Bu jarayonda asosiy muammolardan biri hisobot yuritish jarayonining to'liq avtomatlashtirilmaganligi bo'lib, bu ko'plab tashkilotlarda vaqt va inson resurslarini talab qiladi. Shuningdek, kadrlar yetishmasligi va mavjud kadrlarning yetarli bilim va ko'nikmalarga ega emasligi ham buxgalteriya hisobi samaradorligiga ta'sir ko'rsatgani ma'lum bo'ldi.

3. Xodimlarning malakasini oshirish zarurati

Tadqiqot jarayonida buxgalteriya hisobi sohasidagi mutaxassislarning malakasini oshirish zarurligi hamda ularni zamonaviy buxgalteriya dasturlari bilan ishlashga tayyorlash muhimligi tasdiqlandi. So'rovnomaga natijalariga ko'ra, buxgalteriya xodimlarining aksariyati zamonaviy dasturiy ta'minotlarni to'liq o'zlashtira olmasligi va qiyinchiliklarga duch kelayotgani aniqlandi. Shuningdek, o'quv kurslari orqali xodimlarning bilim va ko'nikmalarini doimiy ravishda oshirish buxgalteriya hisobini samarali tashkil etishga yordam beradi.

4. Tashkilotlarda shaffoflik va aniqlikni ta'minlash

Avtomatlashtirilgan buxgalteriya dasturlaridan foydalanish moliyaviy hisobotlarning aniq va ishonchli bo'lishiga yordam bergani kuzatildi. Avtomatlashtirish jarayoni orqali ma'lumotlarni yaxlitligi va ularning xolisligi ta'minlanib, tashkilotlar moliyaviy faoliyatini shaffof tarzda boshqarish imkoniyatiga ega bo'ldi.

5. Buxgalteriya dasturlari tanlashdagi muhim omillar

Tadqiqotda ishtirok etgan tashkilotlardan olingan ma'lumotlarga ko'ra, buxgalteriya dasturlarini tanlashda tashkilot o'lchami va faoliyat turini hisobga olish muhim hisoblanadi. Kichik va o'rta miqyosdagi tashkilotlar uchun oddiy va qulay dasturlar yetarli bo'lsa, katta miqyosdagi tashkilotlar uchun murakkab funksiyalarga ega dasturlarni joriy etish zarurligi aniqlandi.

Bu natijalar asosida nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini yuritish va takomillashtirish bo'yicha zarur tavsiyalar ishlab chiqish imkoni yaratildi.

MUHOKAMA (Discussion). Iqtisodiy adabiyotlarda nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobining nazariy va amaliy jihatlarini atroflicha tadqiq

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

qilingan. Iqtisodchi olimlar nodavlat hamda notijorat tashkilotlarini tashkil etish, mazkur tashkilotlarda buxgalteriya hisobining prinsiplari, daromadlar va xarajatlar hisobi, ta'lim oluvchilar bilan o'zaro hisobkitoblar, nodavlat ta'lim tashkilotlarining boshqa daromadlari tarkibi va ularni hisobda aks ettirish hamda buxgalteriya hisobining boshqa ob'ektlari ustida ilmiy tadqiqotlar olib borishgan.

Xorij iqtisodchi olimlari G.Myuller, X.Gernon va G.Miiklarning fikricha "buxgalteriya hisobi faoliyat yuritilayotgan muhit bilan belgilanadi. Har bir davlatning o'z tarixi, qadriyatlari va siyosiy tizimi bor. Xususan, AQShdagi buxgalteriya hisobining prinsiplari boshqa davlatlarnikidan farq qiladi. Bunday farqlanishga xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning turli hil tashkiliy-huquqiy shakllarga ega bo'lishi hamda buxgalteriya hisobini yuritish amaliyotiga turli tashqi omil (siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, geografik va b.)larning ta'siri natijasidir"¹.

Muallif fikricha, buxgalteriya hisobini tashkil etishda nafaqat turli tashqi omillar, balki davlatning ichki qonunchilik talablariga ham alohida e'tibor berish lozim.

Dotsent L.Gusarovaning fikricha: "nodavlat notijorat tashkilotlarida buxgalteriya hisobini tashkil etishda ularni 2 ta guruhga ajratish lozim.

Birinchi guruhga maqsadli tushumlarni oluvchi va ularni taqsimlovchi, lekin tijorat faoliyatini amalga oshirmaydigan nodavlat-notijorat tashkilotlar kiradi. Ikkinchi guruhda tashkilot ustavida ko'rsatilgan faoliyatlar bilan bir qatorda tijorat faoliyatini ham amalga oshiruvchi tashkilotlar o'rin oladi"².

Muallif fikricha, mazkur yondoshuvda nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobni tashkil etishda tashkilotning tijorat faoliyati bilan shug'ullanish huquqi mavjudligi inobatga olinmagan.

Nodavlat ta'lim tashkilotlarida xarajatlar hisobi va xizmatlar tannarxini kalkulyatsiya qilish borasida tadqiqotlar olib borgan M.Vaxrushinaning fikricha "ta'lim xizmatlari bo'yicha xarajatlar to'g'ri va egri xarajatlarga bo'linadi. Shu o'rinda to'g'ri xarajatlarga o'qituvchilarning ish haqi va unga tenglashtirilgan to'lovlar bo'yicha xarajatlari, kanselyariya mollariga xarajatlar, shuningdek, ta'lim shakli va turidan kelib chiqqan holda ta'lim jarayonini tashkil etish bilan bog'liq boshqa xarajatlar kiritiladi. Egri xarajatlarga esa ma'muriy-xo'jalik xarajatlari,

¹ Мюллер Г., Гернон Х., Миик Г. Учет: международная перспектива: Пер. с англ. - М.: Финансы и статистика, 1992. С. 21

² Гусарова Л.В. Проблемы бухгалтерского учёта в некоммерческих организациях // Бухгалтерский учёт в бюджетных и некоммерческих организациях. 19(283)-2011 стр. 31-35 ⁷Вахрушина М.А. Учёт затрат в автономных образовательных учреждениях // Бухгалтерский учёт. 2008 г. №14 стр. 38-51

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

asosiy vositalar va nomoddiy aktivlarning eskirishi va kommunal xarajatlarni kiritish mumkin”.

Muallif fikricha, nodavlat ta’lim tashkilotlarida xarajatlarning analitik hisobini tashkil etishda nafaqat mazkur tashkilotlarning tashkiliy-huquqiy shakllari, balki ta’lim turi va shakllarini ham inobatga olish lozim.

Mahalliy iqtisodchi olimlar nodavlat notijorat tashkilotlarda buxgalteriya hisobining xususiyatlari borasida ilmiy tadqiqotlar olib borgan.

Professor A.Karimovning fikricha “buxgalteriya hisobining isloh qilinishi, eng avvalo, uning boshqaruv hisobi, moliyaviy hisob va soliq hisobiga bo’lib o’rganishimizni taqozo etadi”³.

Muallif fikricha, nodavlat ta’lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini tashkil etishda ta’lim faoliyati ijtimoiy sohaga oid faoliyat turlariga tegishli ekanligidan kelib chiqib, buxgalteriya va soliq hisobini tashkil etish lozim bo’ladi.

Dotsent M.Xojiyevning fikricha: “nodavlat notijorat tashkilotlarining mulkchilik shakli va faoliyatini tashkil qilishni buxgalteriya hisobida aks ettirish xususiyatlarini ishlab chiqish maqsadga muvofiqdir”⁴.

Muallif fikricha, nodavlat ta’lim xizmatlarini ko’rsatuvchi xo’jalik yurituvchi sub’ektlar ham tijorat, ham notijorat tashkilot sifatida davlat ro’yxatidan o’tishlari mumkin. Mazkur jarayonda ularda “daromad” va “maqsadli tushum”larni bir-biridan ajratish talab etiladi.

Bugungi kunda mamlakatimizda amalga oshirilayotgan islohotlarning salmoqli qismini aynan ta’lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar tashkil etib, ta’lim sohasining barcha bosqichlarini zamonaviy talablar asosida tashkil etish bo’yicha amaliy ishlar amalga oshirilmoqda. Xususan, ta’lim tizimidagi islohotlar va amaliy chora-tadbirlar maktabgacha ta’lim, umumiy o’rta va o’rta maxsus ta’lim hamda oliy ta’lim yo’nalishlarida tizimli ravishda tashkil etilmoqda. Amalga oshirilgan islohotlar natijasida respublikada nodavlat ta’lim tashkilotlari sonining o’sganligini quyidagi 1-rasmda ko’rishimiz mumkin.

³ Каримов А.А., Исломов Ф.Р., Авлокулов А.З. Бухгалтерия ҳисоби. Дарслик. АК «Шарқ» нашриёт-маъбаа. Тошкент – 2004 й. 11-бет

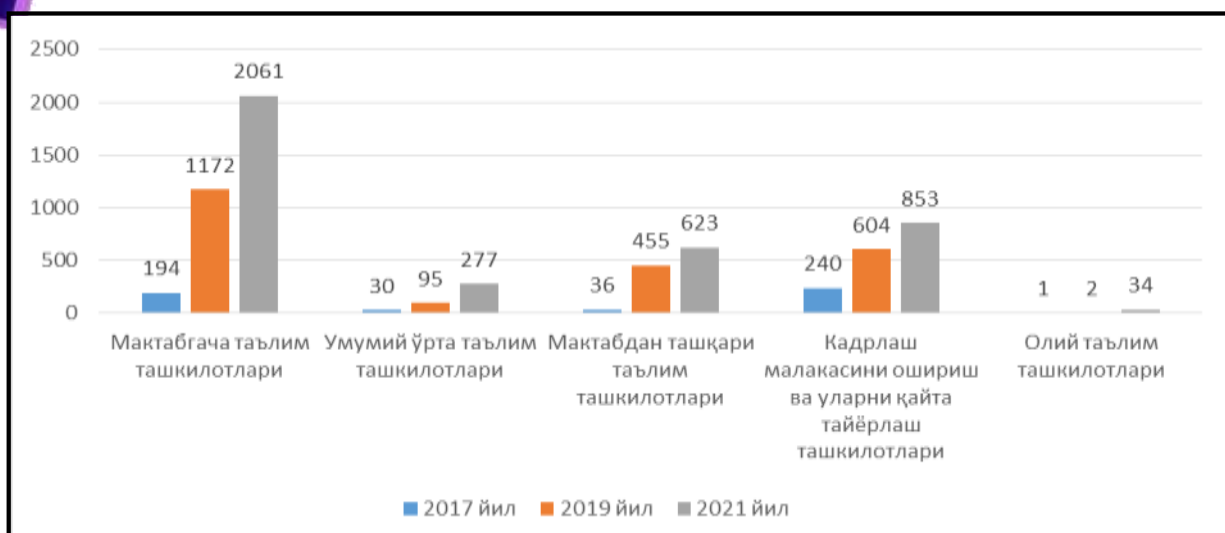
⁴ Хожиев М.С. Нодавлат нотижорат ташкilotларини ташкил қилишининг бухгалтерия ҳисобида акс эттириш хусусиятлари. «Иқтисодиёт ва инновацион технологиялар» илмий электрон журнали. № 4, июльавгуст, 2016 й.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

1-rasm. Respublikadagi nodavlat ta'lim tashkilotlari sonining o'sish dinamikasi⁵

Nodavlat ta'lim tashkilotlarini moliyalashtirishning o'ziga xos xususiyatlaridan biri, garchi bu sohada faoliyat ko'rsatuvchi xo'jalik yurituvchi sub'ektlar davlat ta'lim standartlari asosida ta'lim oluvchilarga ta'lim berishsada, mazkur tashkilotlarning davlat tomonidan moliyalashtirish ko'zda tutilmaganlidir. Bunday tashkilotlar bozor qonunlari asosida tadbirkorlik faoliyatidan yoki maqsadli tushumlar evaziga asosiy moliyalashtirish manbalariga ega bo'ladilar.

Nodavlat ta'lim tashkilotlari buxgalteriya hisobining muhim mummolaridan biri aynan mazkur tashkilotlarda moliyalashtirish bilan bog'liq xo'jalik muomalalarini hisobda aks ettirish uslubiyotidir.

Tadqiqotdan kelib chiqqan holda, nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini takomillashtirishda avtomatlashtirish vositalarini joriy qilish muhim ahamiyatga ega ekanligi ma'lum bo'ldi. Bunda, joriy etiladigan dasturiy ta'minotlarning qulayligi va ularni tez o'zlashtirish imkoniyati xodimlarning malakasini oshirishga hissa qo'shadi. Shunga ko'ra, davlat tomonidan hisobot yuritish jarayonini raqamlashtirish bo'yicha tadbirlar qo'llab-quvvatlanishi lozim.

Nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini takomillashtirishga oid tadqiqot natijalari tashkilotlardagi moliyaviy hisobot yuritish jarayonida bir qator samarali strategiyalar joriy etilishini ko'rsatdi. Mazkur bo'limda tadqiqot natijalari va ularning amaliy ahamiyati muhokama qilinadi.

⁵ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси маълумотлари асосида муаллиф ҳисоб-китоби.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

1. Buxgalteriya hisobi jarayonlarini avtomatlashtirishning ahamiyati
2. Buxgalteriya xodimlarini o'qitish va malakasini oshirish zarurati
3. Tashkilotlarda shaffoflik va aniqlikni ta'minlash
4. Dasturiy ta'minot tanlashdagi asosiy omillar

Nodavlat ta'lim tashkilotlari uchun buxgalteriya dasturlarini tanlashda tashkilotning o'lchami, faoliyat ko'lami va hisobot yuritish jarayonidagi murakkablik darajasi kabi omillarni hisobga olish zarur. Masalan, kichik tashkilotlar uchun oddiy hisob-kitoblarni yurituvchi dasturlar samarali bo'lishi mumkin, ammo katta tashkilotlarda, ko'proq ma'lumotni qayta ishlash va tezkor hisobotlarni tayyorlash uchun ko'proq funksiyaga ega dasturlar talab etiladi. Shu bois, dastur tanlashda tashkilotning faoliyat hajmini inobatga olish buxgalteriya hisobini samarali yuritish imkonini yaratadi.

Tadqiqotdan kelib chiqib, nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini avtomatlashtirish, xodimlarning malakasini oshirish, va hisobot jarayonlarida shaffoflikni ta'minlash kabi chora-tadbirlarning joriy qilinishi moliyaviy faoliyat samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etishi ma'lum bo'ldi. Buxgalteriya hisobini takomillashtirish orqali tashkilotlar iqtisodiy samaradorlikka erishishi va o'z faoliyatini barqarorlashtirishi mumkin.

XULOSA (Conclusion). Nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini samarali tashkil etish va takomillashtirish juda muhim ahamiyatga ega, chunki bu tashkilotlar moliyaviy barqarorlikni saqlash va faoliyatini samarali boshqarishga intiladilar. Tadqiqot natijalari buxgalteriya hisobini avtomatlashtirish, xodimlarning malakasini oshirish, hamda shaffof va aniq hisobot tizimlarini joriy qilish orqali nodavlat ta'lim tashkilotlarida moliyaviy jarayonlarni optimallashtirish mumkinligini ko'rsatdi.

Avtomatlashtirilgan buxgalteriya dasturlaridan foydalanish orqali moliyaviy ma'lumotlarni to'g'ri va tezkor qayta ishlash, xato ehtimolini kamaytirish va moliyaviy hisobotlarning shaffofligini ta'minlash mumkin. Shu bilan birga, buxgalteriya sohasida kadrlarning malakasini oshirishga qaratilgan o'quv kurslari va doimiy o'quv tadbirlari buxgalteriya xizmatlarini yuksaltirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu tariqa, nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini takomillashtirish ularning moliyaviy samaradorligini oshirish, faoliyatning shaffofligi va aniqligini ta'minlashda muhim omil bo'ladi. Bu esa umumiy iqtisodiy

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

rivojlanishga hissa qo'shadi va kelgusida ushbu tashkilotlarning barqaror rivojlanishiga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Ahmedov, S. Nodavlat ta'lim tashkilotlarida buxgalteriya hisobini tashkil etish va takomillashtirish. - Toshkent: Iqtisodiyot va moliya, 2022.
2. Karimov, R. Buxgalteriya hisobining asoslari: nazariya va amaliyot. - Toshkent: Moliya nashriyoti, 2020.
3. Xalqaro buxgalteriya standartlari qo'mitasi (IASB). "Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS)" bo'yicha qo'llanma. - London, 2021.
4. Suyunov, J. "Axborot texnologiyalari orqali buxgalteriya hisobi jarayonini avtomatlashtirish". Iqtisodiy tahlil jurnali, 2023, №4, b. 45-53.
5. O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik bazasi. "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi qonun va tegishli normativ hujjatlar.
6. Johnson, M. & Brown, L. Financial Accounting in the Non-Governmental Educational Sector. - New York: Financial Times Press, 2019.
7. Anderson, K. Accounting Information Systems: Practical Applications. - Boston: Pearson Education, 2021.
8. Nazarov, M. Buxgalteriya hisobini avtomatlashtirish: dasturiy ta'minotlar va ularning imkoniyatlari. - Toshkent: Texnologiya nashriyoti, 2022.
9. Davlat statistika qo'mitasi hisobotlari. Nodavlat ta'lim tashkilotlarida moliyaviy hisobot yuritish holati bo'yicha tahlil. - Toshkent, 2023.
10. Evans, J.R. & Dean, J.W. Total Quality Management: Accounting for Nonprofit Organizations. - London: McGraw-Hill, 2020.